



Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
YVES BOT
esitatud 29. novembril 2011¹

Kohtuasi C-307/10

**Chartered Institute of Patent Attorneys
versus
Registrar of Trade Marks**

(eelotsusetaotlus, mille on esitanud The Person Appointed by the Lord Chancellor under Section 76 of the Trade Marks Act 1994, on Appeal from the Registrar of Trade Marks ja edastanud High Court of Justice (England & Wales)) (Ühendkuningriik)

Kaubamärgid — Direktiiv 2008/95/EÜ — Määrus (EÜ) nr 207/2009 — Kaubamärgi kaitse ulatus — Nende kaupade ja teenuste identifitseerimine, mille osas kaubamärgi kaitset taotletakse — Selguse ja täpsuse nõuded — Nizza klassifikatsiooni klasside päiste kasutamine — Siseturu Ühtlustamise Ameti presidendi teatis nr 4/03

1. Kaubamärgi registreerimise kaks keskse tähtsusega osa on esiteks tähis ning teiseks kaubad ja teenused, mida see tähis peab tähistama. Kumbki osa võimaldab kindlaks teha registreeritud kaubamärgiga selle omanikule tagatud kaitse täpse eseme.

2. Kohtuotsuses Sieckmann² tõi Euroopa Kohus välja tingimused, millele tähis peab vastama, et olla kaubamärk. Käesolev kohtuasi pakub talle nüüd võimaluse määratleda nõuded, millest tuleb lähtuda, identifitseerides kaubad või teenused, mille osas kaubamärgi kaitset taotletakse, ning hinnata kaudselt nende nõuete ulatust, mida Siseturu Ühtlustamise Amet (kaubamärgid ja tööstusdisainilahendused) (edaspidi „ühtlustamisamet“) on siiani kohaldanud. See küsimus on eriti oluline hetkel, mil siseriiklikud kaubamärgiametid ja ühtlustamisamet arendavad välja erinevaid praktikaid, mis viivad erinevate registreerimistingimusteni, mis on vastuolus liidu seadusandja taotletavate eesmärkidega.

I. Õiguslik raamistik

A. Nizza kokkulepe

3. 15. juuni 1957. aasta märkide registreerimisel kasutatava kaupade ja teenuste rahvusvahelise klassifikatsiooni Nizza kokkulepe (uuesti läbi vaadatud ja parandatud kujul)³ võeti vastu kaubamärgiõigust rahvusvahelisel tasandil reguleeriva tööstusomandi kaitse konventsiooni⁴ artikli 19 alusel. Vastavalt selle artiklile 1 on Nizza kokkuleppe eesmärgiks hõlbustada kaubamärkide registreerimist tänu Nizza klassifikatsioonile.

1 — Algkeel: prantsuse.

2 — 12. detsembri 2002. aasta otsus kohtuasjas C-273/00 (EKL 2002, lk I-11737).

3 — Edaspidi „Nizza kokkulepe“. Maailma Intellektuaalomandi Organisatsiooni (WIPO) andmebaasi kohaselt ei ole Nizza kokkuleppega ühinenud ainult Küprose Vabariik ja Malta Vabariik. Viimased kasutavad siiski nende kaupade ja teenuste ühist klassifikatsiooni, mille puhul on registreeritud kaubamärk (edaspidi „Nizza klassifikatsioon“).

4 — Konventsioon, mis allkirjastati Pariisis 20. märtsil 1883, vaadati viimati läbi Stockholmis 14. juulil 1967 ja mida muudeti 28. septembril 1979 (*Recueil des traités des Nations unies*, köide 828, nr 11851, lk 305; edaspidi „Pariisi konventsioon“).

4. Nizza kokkuleppe artiklis 2 on määratud kindlaks Nizza klassifikatsiooni õiguslik ulatus ja selle kohaldamisala. See artikkel on sõnastatud järgmiselt:

„1. Vastavalt käesolevas kokkuleppes esitatud nõuetele on klassifikatsiooni toime selline, mille talle omistab iga Spetsiaalse Liidu liikmesriik. Täpsemalt, klassifikatsioon ei ole Spetsiaalse Liidu liikmesriikidele kohustuslik mingi märgi kaitse ulatuse hindamisel või teenindusmärkide tunnustamisel.

2. Igale Spetsiaalse Liidu liikmesriigile jääb õigus kasutada klassifikatsiooni kas peamise või abisüsteemina.

3. Spetsiaalse Liidu liikmesriikide kompetentsed ametkonnad märgivad märkide registreerimist puudutavasse ametlikesse dokumentidesse ja väljaannetesse klassifikatsiooni klasside numbrid, kuhu kuuluvad kaubad või teenused, mille jaoks märk on registreeritud.

[...]”.

5. Nizza klassifikatsiooni haldab WIPO Rahvusvaheline Büroo. See klassifikatsioon koosneb klasside loetelust, millele on vajadusel lisatud selgitavad märkused ning igasse klassi kuuluvate kaupade ja teenuste alfabeetiline loend. Praegusel hetkel kuuluvad sellesse loetelusse 34 kauba- ja 11 teenusteklassi päised. Klasside päistes toodud kaupade ja teenuste nimetused kujutavad endast üldnimetusi, mis on seotud valdkondadega, kuhu asjaomased kaubad ja teenused põhimõtteliselt kuuluvad.⁵ Nizza klassifikatsiooni üheksas redaktsioon, mis jõustus 1. jaanuaril 2007, sisaldab alfabeetilist loendit, millesse kuulub 11 600 nimetust.

6. Seda klassifikatsiooni tuleb ühenduste kaubamärkide taotluste ja registreerimise suhtes kohaldada.

B. Direktiiv 2008/95/EÜ

7. Direktiiv 2008/95/EÜ⁶ võeti vastu selleks, et kaotada liikmesriikide õigusaktide erinevused, mis võisid takistada kaupade vaba liikumist ja teenuste osutamise vabadust ning moonutada konkurentsitingimusi ühisturul. Direktiivis piirduakse ühtlustamisel nende siseriikliku õiguse sätetega, mis mõjutavad siseturu toimimist kõige otsesemalt. Nende sätete hulgas on õigusnormid, milles on kehtestatud tingimused, mis peavad kaubamärgi registreerimiseks täidetud olema, ning tingimused, millega määratakse kindlaks nõuetekohaselt registreeritud kaubamärkidele tagatav kaitse. Sõlmitud rahvusvaheliste kokkulepete kohaselt peavad need õigusnormid olema täielikus kooskõlas Pariisi konventsiooni sätetega ega tohi mõjutada liikmesriikide kohustusi, mis tulenevad sellest konventsioonist.

8. Direktiivi artiklis 2 on määratud kindlaks tähised, millest kaubamärk võib koosneda:

„Kaubamärgi võivad moodustada mis tahes tähised, mida on võimalik graafiliselt esitada, eelkõige sõnad, sealhulgas isikunimed, kujutised, tähed, numbrid või kaupade või nende pakendi kuju, kui selliste tähiste põhjal on võimalik eristada ühe ettevõtja kaupu või teenuseid teiste ettevõtjate omadest.”

9. Direktiivi artiklis 3 on loetletud kaubamärgi andmisest keeldumise või kaubamärgi tühisteks tunnustamise põhjused. Kaubamärgina ei registreerita niisuguseid elemente, või kui on registreeritud, võib tühisteks tunnistada kaubamärgid, mis ei ole teistest eristatavad või mis koosnevad ainult sellistest märkidest, mis tähistavad kaubanduses otstarvet.

5 — Vt WIPO veebilehel kättesaadava Nizza klassifikatsiooni kasutajjuhendi üldmärkused ja punkt 1.

6 — Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2008. aasta direktiiv 2008/95/EÜ kaubamärke käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (ELT L 299, lk 25; edaspidi „direktiiv”).

10. Direktiivi artiklis 4 on nimetatud kaubamärgi registreerimisest keeldumise või selle tühiseks tunnistamise täiendavad põhjused vastuolu korral varem registreeritud kaubamärgiga.

11. Viimaks on direktiivi artikli 5 lõikes 1 ette nähtud, et „[r]egistreeritud kaubamärk annab omanikule selle kasutamise ainuõiguse” ning võimaldab sel omanikul näiteks takistada kõiki kolmandaid isikuid kasutamast kaubandustegevuse käigus kõiki kaubamärgiga identseid tähiseid kaupade või teenuste puhul, mis on identsed nendega, mille osas kaubamärk on registreeritud.

C. Määrused (EÜ) nr 207/2009 ja (EÜ) nr 2868/95

12. Siseturu lõpuleviimiseks püütakse määrusega (EÜ) nr 207/2009⁷ luua siseriiklike kaubamärkide kõrval ühenduse kaubamärk, mis omandatakse ühtse menetluse kohaldamise tulemusena, millel on liidus ühtne kaitse ja mis kehtib kõikide liikmesriikide territooriumil. Ühenduse kaubamärk ei asenda siseriiklikke kaitsesüsteeme, mis jäävad alles. Selle kaubamärgi registreerimine ja haldamine kuuluvad ühtlustamisameti pädevusse.

13. Määruse artiklid 4 ja 7–9 sisaldavad samasuguseid õigusnorme nagu direktiivi artiklid 2–5.

14. Seevastu määruse artikli 26 lõike 1 punktis c on nähtud ette, et ühenduse kaubamärgi taotluses peab olema loetelu kaupadest või teenustest, mille osas kaubamärgi registreerimist taotletakse. Määruse (EÜ) nr 2868/95⁸ eeskirja 2 lõige 2 sätestab, et „[see] loetelu sõnastatakse nii, et kaupade ja teenuste olemus oleks selgelt märgitud ja iga kauba või teenuse saaks liigitada ainult ühte Nizza klassifikatsiooni klassi”.

15. Lisaks klassifitseeritakse kaubad ja teenused, mille puhul on registreeritud ühenduse kaubamärk, vastavalt määruse artiklile 28 tõlgendatuna koostoimes rakendusmääruse eeskirja 2 lõikega 1 Nizza klassifikatsiooni põhjal. Lõpuks on rakendusmääruse eeskirja 2 lõikes 4 sätestatud:

„Kaupade ja teenuste klassifikatsioonil on ainult halduslik otstarve. Seega ei saa kaupu ja teenuseid lugeda sarnaseks ainult selle põhjal, et nad kuuluvad Nizza klassifikatsiooni samasse klassi, ning kaupu ja teenuseid ei saa lugeda erinevaks ainult selle põhjal, et nad kuuluvad Nizza klassifikatsiooni eri klassidesse.”

D. Ühtlustamisameti presidendi teatis nr 4/03

16. Ühtlustamisameti presidendi teatise nr 4/03⁹ eesmärk on vastavalt selle I punktile selgitada ühtlustamisameti praktikat „Nizza klassifikatsiooni klasside päiste kaubamärgitaotlustes ja registreeringutes kasutamise ja kasutamise tagajärgede osas, kui ühenduse kaubamärgi taotlust või registreerimist piiratakse või sellest loobutakse osaliselt või kui nende osas toimub vastulause- või tühistamismenetlus”.

17. Teatise nr 4/03 III punkti teisest lõigust ilmneb, et see, kui kasutatakse klassi terveid üldnimetusi või päiseid, mis on Nizza klassifikatsioonis ette nähtud, kujutab endast kaupade ja teenuste õiget spetsifikatsiooni, klassifitseerimist ja rühmitamist ühenduse kaubamärgi taotluses.

18. Eelkõige on selles punktis märgitud, et „[ühtlustamisamet] ei ole klassi üldnimetuste ja päiste kasutamise vastu seetõttu, et need on liiga ebamäärased või ebaselged, ning seda vastupidi mõne Euroopa Liidu või kolmandate riikide siseriikliku ameti praktikale mõne klassipäise või üldnimetuse osas.”

7 — Nõukogu 26. veebruari 2009. aasta määrus (EÜ) nr 207/2009 ühenduse kaubamärgi kohta (ELT L 78, lk 1; edaspidi „määrus”).

8 — Komisjoni 13. detsembri 1995. aasta määrus (EÜ) nr 2868/95, millega rakendatakse nõukogu määrus (EÜ) nr 40/94 ühenduse kaubamärgi kohta (EÜT L 303, lk 1; ELT eriväljaanne 17/01, lk 189; edaspidi „rakendusmäärus”).

9 — 16. juuni 2003. aasta teatis nr 4/03 klasside päiste kasutamise kohta ühenduse kaubamärgi taotlustes ja registreeringutes sisalduvates kaupade ja teenuste loendites.

19. Lisaks näeb selle teatise IV punkt ette:

„34 kauba- ja 11 teenuseklassi sisaldavad kõiki kaupu ja teenuseid, mille tõttu tähendab konkreetse klassi klassipäise kõikide üldnimetuste kasutamine taotlust hõlmata kõiki sellesse klassi kuuluvaid konkreetseid kaupu ja teenuseid.

Ka klassipäises toodud teatava üldnimetuse kasutamine puudutab kõiki selle üldnimetuse alla kuuluvaid kaupu või teenuseid, mis on õigesti sellesse klassi klassifitseeritud. [...]”

20. Lõpuks on selle teatise punktis V. 2 märgitud:

„Mis puudutab vaidlustamis- ja tühistamismenetlusi, siis põhimõte, mille kohaselt tähendab klassi terve päise kasutamine teatava klassi puhul, et hõlmatud on kõik sellesse klassi kuuluvad kaubad, toob kaasa selle, et kui hilisem taotlus või registreering sisaldab õigesti samasse klassi klassifitseeritud kaupu või teenuseid, on kaubad või teenused identsed varasema kaubamärgi omadega. Kui spetsifikatsioon ei hõlma konkreetse klassipäise kõiki üldnimetusi, vaid ainult ühte või mõnda nendest, on kaubad või teenused identsed ainult siis, kui konkreetne element kuulub üldnimetuse alla. [...]”

E. Siseriiklik õigus

21. 1994. aasta kaubamärgiseaduses (Trade Marks Act 1994, edaspidi „1994. aasta seadus”), millega direktiiv Ühendkuningriigi õigusesse üle võeti, on artikli 32 lõike 2 punktis c sätestatud, et kaubamärgi taotlus peab sisaldama loetelu kaupadest ja teenustest, mille osas kaubamärgi registreerimist taotletakse.

22. 1994. aasta seaduse artikli 34 lõike 1 kohaselt tuleb kaubad või teenused klassifitseerida vastavalt ettenähtud klassifikatsioonile.

23. Seda seadust täiendab 2008. aasta kaubamärgimäärus (Trade Marks Rules 2008) mis käsitleb UK Intellectual Property Office'i (Ühendkuningriigi Intellektuaalomandi Amet) praktikat ja menetlust selles. Vastavalt selle määruse eeskirja 8 lõike 2 punktile b peab taotleja kirjeldama kaupu või teenuseid, mille osas siseriiklikku kaubamärki taotletakse, nii, et ta toob selgelt välja nende olemuse.

II. Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

24. Chartered Institute of Patent Attorneys (patendivolinike koda, edaspidi „CIPA”) taotles Registrar of Trade Marks'ilt (kaubamärkide registreerija, edaspidi „Registrar”) 16. oktoobril 2009, et registreeritaks nimetus „IP TRANSLATOR” kaupadele, mis kuuluvad Nizza klassifikatsiooni klassi 41 päisega „Haridus; väljaõpe; meelelahutus; spordi- ja kultuurialane tegevus”.

25. Registrar vaatas selle taotluse läbi, tuginedes teatisele nr 4/03, ja jättis selle rahuldamata. Et selles taotluses oli viidatud Nizza klassifikatsiooni klassi 41 päisele, analüüsis Registrar, kas kõikide sellesse klassi kuuluvate teenuste osas, mille hulgas on ka tõlketeenused, on olemas absoluutsed põhjused registreerimisest keeldumiseks. Registrar leidis, et kaubamärk IP TRANSLATOR kirjeldab neid teenuseid, ning keeldus seega selle registreerimisest.

26. CIPA esitas selle otsuse peale edasikaebuse, väites, et tema registreerimistaotluses ei olnud näidatud Nizza klassifikatsiooni klassi 41 kuuluvaid tõlketeenuseid ning ta ei soovinud neid hõlmata. The Person Appointed by the Lord Chancellor under Section 76 of the Trade Marks Act 1994, on Appeal from the Registrar of Trade Marks (isik, kelle Lord Chancellor 1994. aasta kaubamärgiseaduse artikli 76 kohaselt nimetas, et ta teeks apellatsiooni korras otsuse kaubamärgiregistri otsuste kohta, Ühendkuningriik) leidis, et neid teenuseid ei peeta tavaliselt teenuste „haridus”, „väljaõpe”, „meelelahutus”, „spordialane tegevus” või „kultuurialane tegevus” alakategooriak.

27. Euroopa Kohtule edastatud toimikust ilmneb, et peale alfabeetilise loendi, mis sisaldab 167 kannet, mis kirjeldavad üksikasjalikult Nizza klassifikatsiooni klassi 41 kuuluvaid teenuseid, sisaldab Registrari poolt 1994. aasta seaduse kohaselt hallatav andmebaas üle 2000 kande, mis kirjeldavad üksikasjalikult klassi 41 kuuluvaid teenuseid, ja ühtlustamisameti poolt määruse kohaselt hallatav andmebaas Euroace sisaldab neid üle 3000.

28. Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et kui Registrari lähenemine oli õige, hõlmab CIPA registreerimistaotlus kõiki neid kandeid, sealhulgas tõlketeenuseid. Niisugusel juhul hõlmab taotlus teenuseid, mida ei ole nimetatud ei selles ega üheski sellest tulenevas registreeringus. Tema arvates on niisugune tõlgendus vastuolus selguse ja täpsuse nõuetega, millest tuleb kaubamärgi taotlusega hõlmatud erinevate kaupade või teenuste identifitseerimisel lähtuda.

29. Eelotsusetaotluses on nimetatud ka ühte uuringut, mille Euroopa Kaubamärgiomanike Liit (Association of European Trade Mark Owners) (Marques) 2008. aastal läbi viis ja mis näitas, et praktika on erinevates liikmesriikides erinev, sest mõned pädevad ametiasutused kohaldavad teatises nr 4/03 ette nähtud tõlgenduslikku lähenemist, samal ajal kui teised keelduvad seda tegemast.

30. The Person Appointed by the Lord Chancellor under Section 76 of the Trade Marks Act 1994, on Appeal from the Registrar of Trade Marks otsustas nende kahtluste hajutamiseks menetluse peatada ja esitas Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„Kas [...] direktiivi [...] kohaselt:

- 1) tuleb kaubamärgitaotlusega hõlmatud erinevad kaubad või teenused identifitseerida selgelt ja täpselt, ning kui vastus on jaatav, siis milline peab olema selguse ja täpsuse konkreetne määr;
- 2) võib kaubamärgitaotlusega hõlmatud erinevate kaupade või teenuste identifitseerimisel kasutada [Nizza] klassifikatsiooni [...] klasside päistes sisalduvaid üldmõisteid;
- 3) tuleb või on lubatud tõlgendada kõnealuse kaupade ja teenuste [Nizza] klassifikatsiooni klasside päistes sisalduvate üldmõistete sellist kasutamist vastavalt [...] teatisele nr 4/03 [...]?”

31. Märkusi esitasid põhikohtuasja pooled ning Ühendkuningriigi, Tšehhi, Taani, Saksamaa, Iiri, Prantsuse, Austria, Poola, Portugali, Slovakkia ja Soome valitsus, ühtlustamisamet ning Euroopa Komisjon.

III. Kohtujuristi analüüs

32. Eelotsusetaotluse esitanud kohus palub oma eelotsuse küsimustes Euroopa Kohtul sisuliselt määratleda nõuded, mis on seotud nende kaupade või teenuste identifitseerimisega, millele siseriikliku kaubamärgi taotleja kaitset taotleb.¹⁰ Ta küsib selles osas, kas Nizza klassifikatsiooni klasside päistes toodud üldnimetused on asjakohased ning missugune on selle tõlgenduse ulatus, mille valis ühtlustamisameti president teatises nr 4/03.

A. Sissejuhatavad märkused

33. Esiteks tõden kohe, et direktiiv ei sisalda ühtegi sätet, mis käsitleks nende kaupade või teenuste identifitseerimist, mille osas kaubamärgi registreerimist taotletakse. Seepärast on direktiivi põhjendustes püstitatud eesmärkide saavutamiseks vaja ühtlustada siseriiklikud õigusaktid selles küsimuses.

10 — Oma analüüsi raames viitan ma kohtujurist Ruiz-Jarabo Colomeri ettepanekule kohtuasjas C-40/01: Ansul, milles otsus tehti 11. märtsil 2003 (EKL 2003, lk I-2439) ning kohtujurist Léger' ettepaneku kohtuasjas C-418/02: Praktiker Bau- und Heimwerkermärkte, milles otsus tehti 7. juulil 2005 (EKL 2005, lk I-5873), punktidele 57–82.

34. Direktiivi põhjenduses 4 on märgitud, et liikmesriikide õigusaktide ühtlustamine puudutab „ne[id] siseriikliku õiguse sät[teid], mis mõjutavad siseturu toimimist kõige otsesemalt”. Euroopa Kohtu sõnul on direktiivis seega silmas peetud ühtlustamist, mis puudutab asjaomase valdkonna keskseid materiaalõigusõigusnorme,¹¹ mille hulgas on minu meelest need, mis võimaldavad määrata kindlaks kaubamärgi kaitse ulatuse.

35. Lisaks on direktiivi põhjenduses 8 meenutatud, et „[liikmesriikide] õigusaktide ühtlustamise eesmärkide saavutamise eeldab, et registreeritud kaubamärkide omandamise ja valdamise tingimused oleksid üldiselt kõigis liikmesriikides identsed”. Euroopa Kohus on aga leidnud, et nõuded, mis käsitlevad kaupade ja teenuste identifitseerimist, kujutavad tõesti endast kaubamärgiga antava õiguse omandamise ühte tingimust.¹²

36. Lõpuks on direktiivi põhjenduses 10 märgitud, et „[k]aupade ja teenuste vaba liikumise soodustamiseks on äärmiselt oluline, et kõigi liikmesriikide õigussüsteemidega tagataks registreeritavatele kaubamärkidele samasugune kaitse”. Kaubamärgile tagab kaitse aga peamiselt selle registreerimine.¹³ Järelikult välistab kaubamärgi ühtne kaitse kogu liidu territooriumil varieeruvad registreerimistingimused ning eeldab siseriiklike kaupade või teenuste identifitseerimist käsitlevate õigusaktide ühtlustamist.

37. Teiseks on hädavajalik sedastada ühine lähenemine kaupade või teenuste identifitseerimise osas, mis sõltub sellest, kas taotletakse siseriikliku või ühenduse kaubamärgi registreerimist.

38. Nagu Euroopa Kohus veel hiljuti märkis, on ühenduse kaubamärgikord tõesti iseseisev süsteem, mis koosneb normide kogumist ja edendab sellele ainuomaseid eesmärke.¹⁴ Samas põhinevad siseriiklik ja ühenduse kaubamärgikord sellegipoolest ühistel aluspõhimõtetel, mida näitab see, et eesmärgid ja sisulised nõuded on samad. Normid, mis käsitlevad kaubamärgi mõistet ja selle omanikuks saamist, ning need, mis määravad ära selle õigusliku toime, on nimelt sisuliselt samad, ükskõik kas need puudutavad siseriiklikku või ühenduse kaubamärki, nagu ilmneb direktiivi artiklite 2, 3 ja 5–7 ning määruse artiklite 4, 7, 9, 12 ja 13 sõnastuse võrdlusest. Lisaks ei kõhelnud Euroopa Kohus kandmast direktiivi mõne sätte ja eelkõige selle artikli 5 tõlgendust üle määruse artiklile 9.¹⁵

39. Veel tuleb märkida, et kuigi siseriiklik kaubamärgikord ja ühenduse kaubamärgikord on teineteisest sõltumatud, on kaubamärgi seisukohast siiski tegemist kahe teineteist vastastikku mõjutava korraga. Seda tõendab terve rida näiteid.

40. Näiteks määruse artikli 16 lõike 1 punkti a kohaselt käsitatakse ühenduse kaubamärgi siseriikliku kaubamärgina, mis on registreeritud selles liikmesriigis, kus on kaubamärgiomaniku alaline elukoht või asukoht. Kui selle liikmesriigi pädev ametiasutus valib kaubamärgi esemelise kohaldamisala osas kitsendavama lähenemise kui ühtlustamisamet, on ilmne, et kaubamärgiomanik on rohkem huvitatud ühenduse kaubamärgi kui siseriikliku kaubamärgi registreerimisest.

41. Lisaks võib varasema siseriikliku kaubamärgi omanik tugineda määruse artikli 34 alusel selle kaubamärgi vanemusele, kui ta taotleb identset ühenduse kaubamärki kaupadele või teenustele, mis on identsed nendega, mille osas on registreeritud varasem kaubamärk. Lõpuks tuleb märkida, et määruse artiklite 41 ja 42 järgi võib varasema siseriikliku kaubamärgi omanik esitada vastulause ühenduse

11 — 22. septembri 2011. aasta otsus kohtuasjas C-482/09: Budějovický Budvar (EKL 2011, lk I-8701, punkt 30 ja seal viidatud kohtupraktika). See kohtuasi käsitles nõukogu 21. detsembri 1988. aasta esimese direktiivi 89/104/EMÜ kaubamärke käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (EÜT 1989, L 40, lk 1; ELT eriväljaanne 17/01, lk 92) tõlgendamist, kusjuures need õigusnormid on sisuliselt identsed direktiivi sätetega.

12 — Eespool viidatud kohtuotsus Praktiker Bau- und Heimwerkermärkte (punkt 31).

13 — Eespool viidatud kohtuotsus Sieckmann (punkt 37).

14 — Eespool viidatud kohtuotsus Budějovický Budvar (punkt 36 ja seal viidatud kohtupraktika).

15 — Vt eelkõige 22. septembri 2011. aasta otsus kohtuasjas C-323/09: Interflora ja Interflora British Unit (EKL 2011, lk I-8625, punkt 38 ja seal viidatud kohtupraktika).

kaubamärgi registreerimisele, kui viimane on identne ning kaubad või teenused, mille jaoks registreerimist taotletakse, on identsed kaupade või teenustega, mille osas on kaitstud varasem kaubamärk. Nendel kahel viimasel juhtumil sõltub see, kas need nõuded on põhjendatud, asjaomaste kaupade või teenuste identsusest, mis eeldab, et pädev siseriiklik ametiasutus ja ühtlustamisamet tõlgendaksid nende identifitseerimist reguleerivaid õigusnorme ühetaoliselt.

42. Need näited tõendavad, et niisiis on hädavajalik sedastada ühtne lähenemine nende kaupade või teenuste identifitseerimisele, mille osas kaubamärgi kaitset taotletakse – lähenemine, mida kohaldavad nii siseriiklikud ametiasutused kui ka ühtlustamisamet. Vastasel juhul võib liidu kaubamärkide registreerimise kord kannatada ebaühtluse ja suure õiguskindlusetuse all ning lisaks tuua kaasa meelepärase kohtualluvuse valimise. Nende probleemide lahendamiseks märkiski komisjon kohtuistungil, et peagi algatatakse direktiivi ja määruse seadusandliku muutmise menetlus.

43. Kõikidest esitatud põhjendustest lähtudes teen seega Euroopa Kohtule ettepaneku panna paika kaupade või teenuste identifitseerimist käsitlevate nõuete ühetaoline tõlgendus sõltuvalt sellest, kas taotletakse siseriikliku või ühenduse kaubamärgi registreerimist, ning võtta seejuures aluseks määrusega sätestatud normid.

B. Kaupade või teenuste identifitseerimine registreerimistaotluse raames

44. Oma esimeses küsimuses küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Kohtult sisuliselt, kas direktiivi kohaselt on taotleja kohustatud identifitseerima selgelt ja täpselt kaubad või teenused, millele ta kaitset taotleb, ning kui see on nii, siis palub ta Euroopa Kohtul näidata, missugust selguse ja täpsuse astet nõutakse.

45. Esitatud põhjustel tuginen oma analüüsis esmasele teabele, mis on määruse raames meie käsutuses.

46. Nende kaupade või teenuste identifitseerimist, millele taotletakse ühenduse kaubamärki, ei tohi ajada segi nende klassifitseerimisega. Kaupade või teenuste identifitseerimist reguleerivad ainult määruse artikli 26 lõike 1 punkt c ja rakendusmääruse eeskirja 2 lõige 2. Nende õigusnormide kohaselt tuleb taotlejal koostada loetelu kaupadest ja teenustest, mis peab võimaldama selgelt kindlaks teha nende olemuse.

47. Järelikult ei näita miski, et taotleja oleks kohustatud kasutama Nizza klassifikatsiooni klasside päistes toodud termineid. See täpsustus on oluline, sest teatisega nr 4/03 kaldub ühtlustamisameti president omistama Nizza klassifikatsioonile õigusjõu, mida nimetatud klassifikatsioonil selles osas ei ole.

48. Vastavalt Nizza kokkuleppe artikli 2 lõikele 1 ei ole Nizza klassifikatsioonil kaubamärgiga tagatava kaitse ulatuse osas muud õiguslikku toimet, kui see, mille talle omistab iga Spetsiaalse Liidu liikmesriik.¹⁶

49. Ühenduse kaubamärgikorra raames klassifitseeritakse kaupu ja teenuseid vastavalt Nizza klassifikatsioonile aga ainult halduslikel eesmärkidel. See ilmneb sõnaselgelt määruse artikli 28 tõlgendamisest koostoimes rakendusmääruse eeskirja 2 lõigetega 1 ja 4.¹⁷

16 — See põhimõte on toodud ka Madridis 27. juunil 1989 vastu võetud kaubamärkide rahvusvahelise registreerimise Madridi kokkuleppe [millega Euroopa Ühendus ühines nõukogu 27. oktoobri 2003. aasta otsusega 2003/793/EÜ (ELT L 296, lk 20; ELT eriväljaanne 17/01, lk 310)] protokollil artikli 4 lõike 1 punktis b.

17 — Vastavalt nendele õigusnormidele ei ole kaupade ja teenuste Nizza klassifikatsiooni põhjal klassifitseerimine taotluse läbivaataja suhtes siduv, mis puudutab hinnangut kaupade ja teenuste identsusele või sarnasusele, sest kaupu ja teenuseid ei saa pidada sarnaseks sel põhjusel, et need paiknevad Nizza klassifikatsiooni samas klassis, või erinevaks sel põhjusel, et need asuvad selle klassifikatsiooni erinevates klassides. See põhimõte on toodud ka Genfis 27. oktoobril 1994 vastu võetud kaubamärgiõiguse lepingu artikli 9 lõike 2 punktides a ja b.

50. Nizza klassifikatsioonil on seega peamiselt praktiline väärtus.¹⁸ See hõlbustab kaubamärkide registreerimist, nagu leidis Euroopa Kohus kohtuotsuses Koninklijke KPN Nederland,¹⁹ samuti varasemate kaubamärkide otsingut. Et kaupu ja teenuseid klassifitseeritakse samamoodi kõikides Nizza kokkuleppega ühinenud riikides, kergendab Nizza klassifikatsioon registreerimistaotluste ettevalmistamist. Et sellega on loodud ühtne klassifitseerimissüsteem, aitab see klassifikatsioon lisaks pädevatel ametiasutustel ja ettevõtjatel otsida varasemaid kaubamärke, mis võivad takistada uue kaubamärgi registreerimist. Lõpuks tuleb märkida, et vastavalt rakendusmääruse eeskirjale 4 arvutatakse registreerimislõiv, võttes arvesse nende klasside arvu, millesse asjaomased kaubad ja teenused kuuluvad.

51. Järelikult kujutab kaupade ja teenuste klassifitseerimine vastavalt Nizza klassifikatsioonile endast ainult vormilist tingimust, mida tuleb järgida ilmselgetel halduslikel ja mugavusega seotud põhjustel.

52. Sellel ei ole aga siduvat õigusjõudu, mis puudutab kaubamärgi esemelise kohaldamisala hindamist. Kaubamärgiga tagatava kaitse ulatust tuleb analüüsida, võttes arvesse ainuüksi neid elemente, mida liidu seadusandja on sõnaselgelt nimetanud määruse artikli 26 lõikes 1 ja rakendusmääruse eeskirja 1 lõikes 1, mis käsitlevad tingimusi, millele taotlus peab vastama. Nende elementide hulgas on eelkõige kaubamärgi reproduktsioon ning nende kaupade ja teenuste loetelu, mille osas registreerimist taotletakse – registreeritud kaubamärgi kaks põhilist koostisosa. Nagu tähise kujutis nii piiritleb ka kaupade ja teenuste loetelu kaubamärgiga tagatava kaitse eseme. Sihtotstarbelisuse põhimõtte järgi kaitstakse registreeritud kaubamärki ainult registreerimistaotluses nimetatud kaupade ja teenuste osas.

53. See täpsustatud, tuleb konkreetselt kindlaks teha nõuded, mis käsitlevad kaupade või teenuste identifitseerimist.

54. Seda tehes on vaja lähtuda põhimõtetest, mis on kehtestatud eespool viidatud määruse artikli 26 lõike 1 punktis c ja rakendusmääruse eeskirja 2 lõikes 2, ning võtta arvesse kaubamärgi andmise osas kehtivaid nõudeid.

55. Esiteks peab kaubamärgi registreerimine tagama kaubamärgi põhifunktsiooni, milleks on võimaldada tarbijal või lõppkasutajal eristada ettevõtja kaupu ja teenuseid ilma segiajamise võimaluseta teise ettevõtja omadest.²⁰ Järelikult peab kaup või teenus olema identifitseeritav.

56. Teiseks tuleb kaubamärki registreerida, võttes arvesse sihtotstarbelisuse põhimõtet. See põhimõte kujutab endast kompromissi kaubamärgiga selle omanikele antud ainuõiguste ning kaupade vaba liikumise ja teenuste osutamise vabaduse põhimõtete vahel. See eeldab, et kaubamärgiga antud õigused on võimalik täpselt kindlaks teha, nii et ainuõigused oleksid piiratud kaubamärgi funktsiooni endaga.

57. Kolmandaks on kaubamärgiga hõlmatud kaupade ja teenuste kirjeldus vajalik selleks, et pädevad ametiasutused saaksid hinnata, kas esineb direktiivi artiklis 3 ja määruse artiklis 7 nimetatud keeldumispõhjuseid.²¹

58. Vastavalt direktiivi artikli 3 lõike 1 punkti e alapunktile i ja määruse artikli 7 lõike 1 punkti e alapunktile i ei registreerita kaubamärgina (või kui nad on registreeritud, võib need tühistada) tähiseid, mis koosnevad ainult kujust, mis tuleneb kaupade enda olemusest. See tähendab seega kauba kirjeldust.

18 — Vt kohtujurist Philippe Léger' ettepanek kohtuasjas, milles tehti eespool viidatud otsus Praktiker Bau- und Heimwerkermärkte, punktid 42 ja 43.

19 — 12. veebruari 2004. aasta otsus kohtuasjas C-363/99 (EKL 2004, lk I-1619, punkt 111).

20 — Vt direktiivi artikkel 2 ja määruse artikkel 4. Vt ka 6. mai 2003. aasta otsus kohtuasjas C-104/01: Libertel (EKL 2003, lk I-3793, punkt 62 ja seal viidatud kohtupraktika) ja eespool viidatud kohtuotsus Interflora jt (punkt 37 ja seal viidatud kohtupraktika).

21 — 4. oktoobri 2001. aasta otsus kohtuasjas C-517/99: Merz & Kell (EKL 2001, lk I-6959, punkt 29) ja eespool viidatud kohtuotsus Koninklijke KPN Nederland (punktid 33 ja 34).

59. Ka hinnates, kas registreerimisest võib direktiivi artikli 4 ja määruse artikli 8 alusel keelduda põhjendusel, et see kaubamärk on identne või võib esineda varasema kaubamärgiga segiajamise oht, tuleb kindlasti võtta arvesse kaupu ja teenuseid, mille osas kaubamärgi registreerimist taotletakse. Näiteks direktiivi artikli 4 lõike 1 punkti a ja määruse artikli 8 lõike 1 punkti a kohaselt ei registreerita kaubamärki või tunnistatakse tühiseks registreeritud kaubamärk, kui see on identne varasema kaubamärgiga ning kui kaubad ja teenused, mille osas kaubamärki taotletakse või see registreeriti, on identsed nendega, mille osas kaitstakse varasemat kaubamärki. Segiajamise oht tekib direktiivi artikli 4 lõike 1 punkti b ja määruse artikli 8 lõike 1 punkti b kohaselt, kui esineb sarnasus varasema kaubamärgiga ning sarnasus varasema kaubamärgiga kaitstud kaupade või teenustega.

60. Ka kaubamärgi lõppenuks või tühiseks tunnistamise põhjustele saab lõpuks tugineda tänu sellele, et on ära näidatud kaubamärgiga hõlmatud kaubad ja teenused, ning tänu sellele saavad siseriiklikud ametid vastavalt direktiivi artiklile 13 ja ühtlustamisamet vastavalt määruse artiklitele 51–53 piirata kaubamärgi lõppenuks või tühiseks tunnistamist ainult nende kaupade ja teenustega, mille suhtes neid põhjuseid tuleb kohaldada.

61. Neljandaks peab registreerimine aitama nii liidu kui ka liikmesriikide õiguse osas kaasa õiguskindlusele ja heale haldusele.²²

62. Näiteks eespool viidatud kohtuotsuses Sieckmann nõudis Euroopa Kohus lõhnamärgi registreerimiseks, et direktiivi 89/104 artiklis 2 ja määruse artiklis 4 nõutud tähise graafiline kujutus oleks selge, täpne, iseenesest täielik, kergesti ligipääsetav, mõistetav, püsiv, üheselt tõlgendatav ja objektiivne, nii et seda oleks võimalik täpselt identifitseerida.²³

63. Need nõuded teenivad kahte täpset eesmärki. Ühelt poolt peavad pädevad ametiasutused selgelt ja täpselt teadma, millised tähised moodustavad kaubamärgi, et nad saaksid täita oma kohustusi, mis on seotud registreerimistaotluste eelkontrolliga ning õige ja täpse kaubamärgiregistri avaldamise ja pidamisega.

64. Euroopa Kohus nõuab, et siseriiklikud ametid ja ühtlustamisamet kontrolliks rangelt, põhjalikult ja täielikult põhjuseid, mille alusel võib registreerimisest keelduda, et tagada, et kaubamärke ei registreeritaks põhjendamatult.²⁴ Näiteks eristumise või mitteeristumise hindamise puhul nõuab Euroopa Kohus, et analüüsitaks konkreetselt iga kaupa või teenust, mille osas registreerimist taotletakse,²⁵ ning kui pädev ametiasutus keeldub kaubamärgi registreerimisest, peab otsus olema põhimõtteliselt põhjendatud iga kauba või teenuse osas.²⁶ Need nõuded on õigustatud kontrolli laadi seisukohast, sest ennekõike on tegemist eelkontrolliga, samuti direktiivi artiklites 2 ja 3 ning määruse artiklites 4 ja 7 nimetatud registreerimist takistavate asjaolude arvu ja üksikasjaliku laadi tõttu. Lisaks on need nõuded õigustatud, võttes arvesse suurt hulka mitmesuguseid õiguskaitsevahendeid, mis on taotlejate käsutuses, kui pädevad ametiasutused keelduvad kaubamärgi registreerimisest. Nagu Euroopa Kohus hiljuti meenutas, peab see kohustus võimaldama tagada taotlejatele antud õiguste tõhusa kohtuliku kaitse.²⁷

22 — Eespool viidatud kohtuotsus Sieckmann (punkt 37).

23 — *Ibidem* (punktid 46–55).

24 — Vt eespool viidatud kohtuotsus Koninklijke KPN Nederland (punkt 123 ja seal viidatud kohtupraktika).

25 — Vt 15. veebruari 2007. aasta otsus kohtuasjas C-239/05: BVBA Management, Training en Consultancy (EKL 2007, lk I-1455, punkt 31 ja seal viidatud kohtupraktika).

26 — 18. märtsi 2010. aasta määrus kohtuasjas C-282/09 P: CFCMCEE vs. Siseturu Ühtlustamise Amet (EKL 2010, lk I-2395, punkt 37 ja seal viidatud kohtupraktika) ning nõukogu 20. detsembri 1993. aasta määruse (EÜ) nr 40/94 ühenduse kaubamärgi kohta (EÜT 1994, L 11, lk 1; ELT eriväljaanne 17/01, lk 146) artikli 7 lõike 1 punkti b osas eelkõige 29. aprilli 2004. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-468/01 P-C-472/01 P: Procter & Gamble vs. Siseturu Ühtlustamise Amet (EKL 2004, lk I-5141, punkt 36).

27 — Eespool viidatud kohtumäärus CFCMCEE vs. Siseturu Ühtlustamise Amet (punkt 39 ja seal viidatud kohtupraktika).

65. Teiseks peavad ettevõtjad saada selgelt ja täpselt teada toimunud registreerimistest ning praeguste või tulevaste konkurentide esitatud registreerimistaotlustest, saades niimoodi asjakohast informatsiooni kolmandate isikute õiguste kohta.

66. Seejärel kohaldas Euroopa Kohus neid nõudeid värvi, värvikombinatsiooni²⁸ ja helide²⁹ registreerimiste suhtes.

67. Neid eesmärke ei ole kindlasti võimalik saavutada ja nendel nõuetel ei ole kasulikku mõju, kui kaupu ja teenuseid, millele taotleja kaitset taotleb, ei ole võimalik selgelt identifitseerida. Nagu rõhutas kohtujurist Léger eespool viidatud kohtuotsuses Praktiker Bau- und Heimwerkermärkte esitatud ettepaneku punktis 63, on kaks kaubamärgi registreerimise lahutamatu osa, mis võimaldavad määrata kindlaks kaubamärgiga tagatava kaitse täpse eseme, esiteks tähis ning teiseks kaubad ja teenused, mida see tähis peab tähistama.

68. Seepärast ei saa nõudeid, mis on kehtestatud lõhna- või helitähise graafilise kujutise osas, otseselt üle kanda kaupade või teenuste identifitseerimisele. On selge, et visuaalselt iseenesest mittetajutava tähise graafiline kujutis tõstatab probleeme, mis erinevad probleemidest, mida kohtame kaupade ja teenuste sõnalise kirjelduse raames.

69. On ilmne, et see kirjeldus peab olema selge ja täpne, et pädevad ametiasutused ja ettevõtjad saaksid need kaubad või teenused identifitseerida täpselt. See selgus ja täpsus eeldavad mõistagi, et kasutatud väljendid oleksid mõistetavad ega oleks mitmetiõlgendatavad.

70. Seepärast ei saa me riskida sellega, et piirame tunduvalt kaitset, mille kaubamärk selle omanikule tagab, nõudes sellelt omanikult, et ta laskuks iga asjaomase kauba ja teenuse puhul üksikasjadesse.

71. Nende nõuete rahuldamiseks on minu arvates kaks võimalust.

72. Esimene seisneb selles, et loetletakse konkreetselt kõik kaubad ja teenused, millele taotleja kaitset taotleb. Kohtupraktika kohaselt tuleb seda identifitseerimist muidugi mõista nii, et see hõlmab kaupu või teenuseid, mis kuuluvad konkreetselt nimetatud kaupade ja teenuste koostisesse või ülesehitusse – näiteks eraldatavad detailid – või on nende viimastega otseselt seotud.³⁰

73. Tuleb siiski tunnistada, et konkreetne loetlemine võib osutuda keeruliseks, võttes arvesse teatavate kaupade või teenuste variantide äärmist mitmekesisust, ning võib isegi tunduvalt piirata kaitset, mille kaubamärk selle omanikule tagab. Registreeritud kaubamärgi omanikult ei saa nõuda, et ta esitaks uue registreerimistaotluse iga kord, kui ta varieerib kaupa, mille osas on tal kaubamärk, muutes näiteks minimaalsetes kogustes selle koostist või adresseerides selle teistele isikukategooriatele. Isik, kellele kuulub registreeritud kaubamärk kehapiima osas, peaks saama seda varieerida sõltuvalt sellest, kas see on mõeldud väikelastele või täiskasvanutele, ilma et peaks esitama uusi registreerimistaotlusi.

74. Seepärast seisneb teine võimalus – mille puhul ei nõuta kõikide asjaomaste kaupade ja teenuste eraldi loetlemist – selles, et identifitseeritakse baaskaubad ja -teenused, nii et pädevad ametiasutused ja ettevõtjad saaksid täpselt kindlaks teha asjaomaste kaupade ja teenuste *peamised objektiivsed omadused ja tunnused*.³¹

28 — Eespool viidatud kohtuotsuses Libertel leidis Euroopa Kohus, et kuigi oranž värv on ainult asjade omadus, võib see seoses kauba või teenusega olla tähis (punkt 27). Seda kohtupraktikat kinnitas Euroopa Kohus 24. juuni 2004. aasta otsuses kohtuasjas C-49/02: Heidelberger Bauchemie (EKL 2004, lk I-6129, punkt 23) värvikombinatsiooni osas.

29 — Vt 27. novembri 2003. aasta otsus kohtuasjas C-283/11: Shield Mark (EKL 2003, lk I-14313), mis käsitleb 14 helimärgi registreerimist, millest 11 esimese motiiviks on L. van Beethoveni muusikateose „Für Elise” esimesed noodid ja kolme viimase motiiviks „le chant d’un coq”.

30 — Eespool viidatud kohtuotsus Ansul (punktid 41–43).

31 — Kohtujuristi kursiiv.

75. See kriteerium peaks võimaldama teha vastavalt rakendusmääruse eeskirja 2 lõikele 2 objektiivselt kindlaks kaupade olemuse. Lisaks peaks see võimaldama pädevatel ametiasutustel ja ettevõtjatel teha kindlaks samasugused kaubad, mida võidakse kaubamärgiga kaitsta. Mulle näib, et see süsteem – mida kohaldatakse juba kaupade tolliklassifikatsiooni valdkonnas – vastab selguse ja täpsuse eesmärkidele, piiramata kaitset, mis tuleb registreeritud kaubamärgi omanikule tagada.

76. Näiteks peaks registreerimistaotlus vastama nendele nõuetele, kui taotleja taotleb kaitset „valgustusküünaldele”. See väljend peaks hõlmama küünlaid või sarnaseid tooteid, millel on samad põhiomadused nagu baaskaubal, st need peavad koosnema tahist ja küünlavahast. Selles näites on seevastu hädavajalik täpsustada selle kauba sihtotstarvet, nii et pädevad asutused ja ettevõtjad saaksid eristada „valgustusküünlaid” „süüteküünaldest”, mida kasutatakse autotööstuses.

77. See tõlgendus on kooskõlas eespool viidatud otsusega, mille Euroopa Kohus tegi kohtuasjas Praktiker Bau- und Heimwerkermärkte ja mis käsitleb kaubamärgi registreerimist jaemüügiteenuste valdkonnas. Nimetatud kohtuasjas nõudis Euroopa Kohus tõesti, et taotleja täpsustaks kaubad või kaupade liigid, mis on nende teenustega seotud, kasutades selleks näiteks niisuguseid selgitusi nagu „ehitus-, kodu-, aiandus- ja muude tarbekaupade jaemüük [32] „do-it-yourself” sektorile [33]”. Euroopa Kohtu silmis võimaldab niisugune täpsuse tase hinnata nende kaupade või teenuste identsust või sarnasust, mille osas kaubamärki taotletakse või see juba registreeriti, ilma et see teave piiraks tunduvalt kaubamärgile tagatud kaitset.³⁴

78. Igal juhul tuleb nõutavat selgust ja täpsust hinnata igal üksikul juhtumil eraldi, võttes arvesse kaupu või teenuseid, millele taotleja kaitset taotleb, ükskõik kas kaubamärk on siseriiklik või ühenduse kaubamärk.

79. Kõikidest esitatud põhjendustest lähtudes arvan seega, et direktiivi ja määrust tuleb tõlgendada nii, et nende kaupade või teenuste identifitseerimine, millele taotleja kaitset taotleb, peab vastama piisava selguse ja täpsuse nõuetele, et pädevad ametiasutused ja ettevõtjad saaksid täpselt kindlaks teha kaubamärgiga tagatava kaitse ulatuse.

80. Neid nõudeid on võimalik täita, loetledes konkreetselt kõik kaubad ja teenused, millele taotleja kaitset taotleb. Neid on võimalik täita ka nii, et identifitseeritakse baaskaubad ja -teenused, mis võimaldavad pädevatel ametiasutustel ja ettevõtjatel teha kindlaks asjaomaste kaupade ja teenuste peamised objektiivsed omadused ja tunnused.

C. Nizza klassifikatsiooni klasside päiste kasutamine

81. Oma teises küsimuses küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Kohtult, kas direktiiviga on vastuolus, kui siseriikliku kaubamärgi taotleja viitab Nizza klassifikatsiooni klasside päistes toodud üldnimetustele, et identifitseerida kaubad või teenused, millele ta kaitset taotleb.

82. Nagu ma märkisin, on Nizza klassifikatsioon praktiline vahend ja klasside päistel ei ole iseenesest mingit sisulist väärtust. Miski ei takista siiski taotlejal identifitseerimast neid kaupu või teenuseid, kasutades neid klasside päistes toodud üldnimetusi. Sellegipoolest on hädavajalik, et see identifitseerimine vastaks selguse ja täpsuse nõuetele. Iga üksikut juhtumit on aga vaja hinnata eraldi.

32 — Kohtujuristi kursiiv.

33 — *Idem*.

34 — Eespool viidatud kohtuotsus Praktiker Bau- und Heimwerkermärkte (punktid 50 ja 51).

83. Tuleb tunnistada, et mõned nendest üldnimetustest on iseenesest piisavalt selged ja täpsed ning võimaldavad pädevatel ametiasutustel ja ettevõtjatel teha kindlaks kaubamärgiga tagatud kaitse ulatuse. Nii on see näiteks nimetustega „seebid” või „kahvlid ja lusikad”, mis on võetud vastavalt Nizza klassifikatsiooni klasside 3 ja 8 päistest.

84. Seevastu teised üldnimetused ei vasta nendele nõuetele ning annavad teavet üksnes valdkonna kohta, kuhu kaubad ja teenused põhimõtteliselt kuuluvad.³⁵ Näiteks üldnimetused, mis on toodud Nizza klassifikatsiooni klassides 37 („Ehitustegevus, remont, paigaldustööd”) ja 45 („kolmandate isikute poolt üksikisikutele nende vajaduste rahuldamiseks osutatavad isiklikud ja sotsiaalsed teenused”), on liiga üldised ning hõlmavad kaupu ja teenuseid, mis on liiga mitmekesised, et need sobiksid kaubamärgi algse funktsiooniga. Ilma muude täpsustusteta ei võimalda need pädevatel ametiasutustel täita oma kohustusi, mis on seotud registreerimistaotluste eelneva analüüsimisega, ning ettevõtjatel täpselt teada saada tehtud registreerimistest või nende tegelike või potentsiaalsete konkurentide esitatud registreerimistaotlustest. Sellepärast nõudiski Euroopa Kohus eespool viidatud kohtuotsuses Praktiker Bau- und Heimwerkermärkte, et taotleja täpsustaks kaupu ja kaupade liike, mis on nende teenustega seotud, märgetega, mida ei ole klasside päistes.

85. Esitatud põhjendustest lähtudes näib mulle seega, et direktiivi ja määrust tuleb tõlgendada nii, et need ei takista taotlejal identifitseerida kaupu või teenused, millele ta kaitset taotleb, kasutades Nizza klassifikatsiooni klasside päistes toodud üldnimetusi, kui niisugune identifitseerimine vastab selguse ja täpsuse nõuetele.

D. Tõlgendus, mille ühtlustamisameti president valis teatises nr 4/03

86. Teatise nr 4/03 III punkti teises lõigus on märgitud, et „[ühtlustamisamet] ei ole klassi üldnimetuste ja päiste kasutamise vastu seetõttu, et need on liiga ebamäärased või ebaselged”. Lisaks näitab selle teatise IV punkt, et konkreetse klassi päistes toodud kõikide üldnimetuste kasutamine tähendab ühtlustamisameti arvates *taotlust hõlmata kõiki sellesse klassi kuuluvaid konkreetseid kaupu ja teenuseid*.³⁶ Ka klassipäistes toodud teatava üldnimetuse kasutamine puudutab *kõiki selle üldnimetuse alla kuuluvaid kaupu või teenuseid*,³⁷ mis on õigesti sellesse klassi klassifitseeritud.

87. Oma kolmandas küsimuses küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt, kas niisugune tõlgendus, mille valis ühtlustamisameti president teatises nr 4/03, on direktiiviga vastuolus.

88. Ühtlustamisamet võttis selle teatise vastu ülesannete raames, mis tal ühenduse kaubamärgi käsitlevate õigusnormide kohaselt on. See ei ole seadusandlik tekst ning sellel ei ole mingit siduvat õigusjõudu. Tegemist on sisekorraldust reguleeriva aktiga, mille eesmärk on selle teatise I punkti kohaselt selgitada ühtlustamisameti halduspraktikat. Teatisega nr 4/03 püütakse ka tagada asjaomastele pooltele õiguskindlus, luues selge ja etteaimatava raamistiku selles osas, kuidas ta tõlgendab registreerimistaotluses kasutatud sõnastust. See teatis on niisiis pedagoogiline ja selgitav. Selgitamisfunktsioonist tõeliste õigusnormide loomiseni on aga ainult üks samm. Euroopa Kohus peab järelikult kontrollima, kas selle tekstiga on tõesti tagatud, et järgitakse määruses sätestatud nõudeid niisugusena, nagu neid on tõlgendanud ka Euroopa Kohus, ja asjaomastele pooltele antud õigusi.

89. Ma arvan, et käesoleval juhul ei ole see nii.

90. Esiteks on teatises nr 4/03 valitud tõlgendus vastuolus määruse raames kehtestatud põhimõtetega.

35 — Vt Nizza klassifikatsiooni kasutajajuhend, punkt 1.

36 — Kohtujuristi kursiiv.

37 — *Idem*.

91. Rakendusmääruse eeskirja 2 lõikes 2 on sätestatud, et „[k]aupade ja teenuste loetelu sõnastatakse nii, et kaupade ja teenuste olemus oleks selgelt märgitud ja iga kauba või teenuse saaks liigitada ainult ühte Nizza klassifikatsiooni klassi”. Ma teen kaks märkust. Esiteks on seda nõuet raske täita, kui ühtlustamisamet ei ole teatise nr 4/03 III punkti teise lõigu kohaselt vastu üldnimetuste ja klasside päiste kasutamisele seetõttu, et need on *liiga ebamäärased või ebaselged*.³⁸ Teiseks tuleb viidata Nizza klassifikatsiooni tõlgendavatele märkustele, milles on osundatud, et mõned kaubad ja teenused võivad igasuguse selgituse puudumisel kuuluda mitmesse klassi.

92. Teiseks ei taga ühtlustamisameti valitud tõlgendus – mida õigusteoorias on nimetatud *class-heading-covers-all' approach*³⁹ – sihtotstarbelisuse põhimõtte järgimist, sest see ei võimalda täpselt kindlaks määrata kaubamärgi esemelist kohaldamisala.

93. Niisugune tõlgendus viib selleni, et taotlejale antakse peaaegu piiramatud ainuõigused ühte klassi kuuluvate kaupade ja teenuste üle. Näiteks kui taotleja toob ära ainult Nizza klassifikatsiooni klassi 45 päises kasutatud üldnimetused ning taotleb seega kaubamärgi registreerimist „kolmandate isikute poolt üksikisikutele nende vajaduste rahuldamiseks osutatavate isiklike ja sotsiaalsete teenuste” osas, võib kaubamärgi registreerimine anda talle ainuõiguse kasutada mingit tähist äärmiselt mitmekesise teenuste valiku puhul, mis hõlmab mitte ainult „kohtumisklubisid” ja „horoskoopide koostamist”, vaid ka „detektiivbüroosid” ja „kremeerimisteenuseid”.⁴⁰ Teiste sõnadega väga palju teenuseid, millel ei ole esmapilgul eriti palju ühist. Niisugusel juhul on kaubamärgiga tagatava kaitse ulatus määramata, peaaegu hoomamatu, ning see kahjustab kaupade vaba liikumise ja teenuste osutamise vabaduse põhimõtteid. Sihtotstarbelisuse põhimõtte järgi ei tohi aga kaubamärgi kaitse olla absoluutne.

94. Kolmandaks ei taga niisugune tõlgendus kaubamärgi kasutamist direktiivi artikli 10 ja määruse artikli 15 tähenduses. Ei ole nimelt ilmne, et kaubamärgi omanik kasutab tähist seoses kõikide kaupade ja teenustega, millele ta kaitset taotles. Nagu aga rõhutas kohtujurist Léger eespool viidatud kohtuotsuses Praktiker Bau- und Heimwerkermärkte esitatud ettepaneku punktis 80, ei ole avalduse esitamine omaniku õiguste lõpetamiseks sobiv, kui algusest peale on selge, et kaubamärki kasutatakse ainult teatavate kaupade või teenuste osas. Lisaks näib see süsteem olevat vastuolus eesmärkidega, mida on väljendatud direktiivi põhjenduses 9 ja määruse põhjenduses 10 ning mille kohaselt nõuab liidu seadusandja, et registreeritud kaubamärke tuleb tegelikult kasutada, või kui neid ei kasutata, siis tuleb need lõppenuks tunnistada. Nagu meenutas õigesti kohtujurist Ruiz-Jarabo Colomer eespool viidatud kohtuotsuses Ansul esitatud ettepaneku punktis 42, ei ole kaubamärgiregistrid lihtsalt tähiste deponitöörüümid, vaid peavad vastupidi peegeldama tõepäraselt reaalsust ja nimetusi, mida ettevõtjad turul kasutavad.

95. Nii et kuigi ühtlustamisameti valitud tõlgendus näib esmapilgul hõlbustavat kaubamärkide registreerimist riiklikes registrites, viib see lõpuks selleni, et liidus registreeritud ja kaitstud kaubamärkide ning seega ka nende vaheliste konfliktide koguarv suureneb. Kaugel sellest, et tagada head haldust, ei võimalda see ka tagada moonutamata konkurentsi turul.

96. Neljandaks ei taga see tõlgendus õiguskindlust. Nagu märkisid eelkõige Ühendkuningriigi, Saksamaa, Iiri ja Prantsuse valitsus oma märkustes, on Nizza klassifikatsioon arenev instrument. Selle klassifikatsiooni kümnendas redaktsioonis, mis jõustub 1. jaanuaril 2012, on muutmata klassipäiste alla kantud uusi kaupu ja teenuseid.⁴¹ Me ei saa aga piirata kaubamärgi esemelist kohaldamisala tekstiga, mida võidakse muuta sedamööda, kuidas turg areneb.

38 — Kohtujuristi kursiiv.

39 — Vt Ashmead, R., „International Classification class headings: illustrative or exemplary? The scope of European Union registrations”, *Journal of Intellectual Property Law & Practice*, 2007, kd 2, nr 2, lk 76.

40 — Vt ka Nizza klassifikatsiooni klass 37 päisega „Ehitustegevus, remont, paigaldustööd”, mis hõlmab „kahjurite hävitamist” või selle klassifikatsiooni klass 26 päisega „Pits ja tikandid; lindid ja paelad; nõöbid, haagid ja nõöpaugud; nõöpnõelad, nõelad ja vardad; kunstlilled”, mis hõlmab „võltsjuukseid”.

41 — Vt eelkõige Nizza klassifikatsiooni klass 42, millesse kuulub alates 2012. aasta 1. jaanuarist kaheksa täiendavat teenust.

97. Järelikult, ja võttes arvesse kõiki neid asjaolusid, leian ma, et teatis nr 4/03 – milles ühtlustamisameti president märgib esiteks, et ühtlustamisamet ei ole vastu liiga ebamääraste või ebaselgete üldnimetuste ja klassipäiste kasutamisele, ning teiseks, et nende nimetuste kasutamine kujutab endast taotlust hõlmata kõiki sellesse klassi kuuluvaid konkreetseid kaupu ja teenuseid – ei taga selgust ja täpsust, mida nõutakse kaubamärgi registreerimiseks, ükskõik kas see on siseriiklik või ühenduse kaubamärk.

IV. Ettepanek

98. Esitatud põhjendustest lähtudes teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata eelotsuse küsimustele, mille on esitanud The Person Appointed by the Lord Chancellor under Section 76 of the Trade Marks Act 1994, on Appeal from the Registrar of Trade Marks ja edastanud High Court of Justice (England & Wales), järgmiselt:

1. a) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2008. aasta direktiivi 2008/95/EÜ kaubamärke käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta ja nõukogu 26. veebruari 2009. aasta määrust (EÜ) nr 207/2009 ühenduse kaubamärgi kohta tuleb tõlgendada nii, et nende kaupade ja teenuste identifitseerimine, millele taotleja kaitset taotleb, peab vastama piisava selguse ja täpsuse nõuetele, et pädevad ametiasutused ja ettevõtjad saaksid täpselt kindlaks teha kaubamärgiga tagatava kaitse ulatuse.
b) Neid nõudeid on võimalik täita, loetledes konkreetselt kõik kaubad ja teenused, millele taotleja kaitset taotleb. Neid on võimalik täita ka nii, et identifitseeritakse baaskaubad ja -teenused, mis võimaldavad pädevatel ametiasutustel ja ettevõtjatel teha kindlaks asjaomaste kaupade või teenuste peamised objektiivsed omadused ja tunnused.
2. Direktiivi 2008/95 ja määrust nr 207/2009 tuleb tõlgendada nii, et need ei takista taotlejal identifitseerida kaupu või teenused, millele ta kaitset taotleb, kasutades nende kaupade ja teenuste, mille jaoks kaubamärk on registreeritud, ühise klassifikatsiooni klasside päistes toodud üldnimetusi, kui niisugune identifitseerimine vastab selguse ja täpsuse nõuetele.
3. Siseturu Ühtlustamise Ameti (kaubamärgid ja tööstusdisainilahendused) presidendi 16. juuni 2003. aasta teatis nr 4/03 (klasside päiste kasutamise kohta ühenduse kaubamärgi taotlustes ja registreeringutes sisalduvates kaupade ja teenuste loendites) – milles ta märgib esiteks, et ühtlustamisamet ei ole vastu liiga ebamääraste või ebaselgete üldnimetuste ja klassipäiste kasutamisele, ning teiseks, et nende nimetuste kasutamine kujutab endast taotlust hõlmata kõiki sellesse klassi kuuluvaid konkreetseid kaupu ja teenuseid – ei taga selgust ja täpsust, mida nõutakse kaubamärgi registreerimiseks, ükskõik kas see on siseriiklik või ühenduse kaubamärk.